

Alþingi - Nefndasvið
Austurstræti 8-10
150 REYKJAVÍK

Reykjavík, 7. desember 2011
Tilvísun: 2011120003/50.11
Verknúmer: 1227000

Efni: Umsögn og athugasemdir Orkustofnunar við frumvarp til laga um breytingu á lögum um Landsvirkjun o.fl. (eigendaábyrgðir, eignarhald Landsnets hf. og frestun fyrirtækjaaðskilnaðar), 318. mál

Orkustofnun vísar til erindis Atvinnuveganefndar Alþingis, dags. 2. desember sl., þar sem óskað er umsagnar og athugasemda Orkustofnunar við frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 42/1983 um Landsvirkjun, lögum nr. 139/2001 um stofnun sameignarfyrirtækis um Orkuveitu Reykjavíkur, raforkulögum nr. 65/2003, og lögum nr. 19/2011 um breytingu á raforkulögum nr. 65/2003, með síðari breytingum (eigendaábyrgðir, eignarhald flutningsfyrirtækisins og frestun fyrirtækjaaðskilnaðar).

Orkustofnun hefur kynnt sér efni framangreinds frumvarps og gerir ekki athugasemdir við einstakar greinar þess en vill engu að síður áréttta eftirfarandi sjónarmið varðandi III kafla um eignaraðild flutningsfyrirtækis sbr. 5. gr. og um frestun fyrirtækjaaðskilnaðar, sbr. 6. gr., þar sem Orkustofnun fer með eftirlit raforkumála samkvæmt raforkulögum.

Um III. KAFLA

Breyting á raforkulögum, nr. 65/2003, með síðari breytingum.

Um 5. gr.

Lokamálsliður 1. mgr. 8. gr. laganna orðast svo: Flutningsfyrirtækið skal vera í meirihlutaeigu ríkis, sveitarfélaga og/eða fyrirtækja sem alfarið eru í eigu þessara aðila.

Með greininni er lagt til að horfið verði frá þeim breytingum sem gerðar voru með lögum nr. 19/2011 þar sem kveðið er á um að flutningsfyrirtækið skuli vera í beinni eigu ríkisins og/eða sveitarfélaga frá og með 1. janúar 2015. Í athugasemdum með frumvarpi þeirra laga sagði svo; *Samkvæmt núgildandi raforkulögum, eins og þeim var breytt með lögum nr. 58/2008, skal flutningsfyrirtækið ávallt vera í meirihlutaeigu ríkis, sveitarfélaga og/eða fyrirtækja sem alfarið eru í eigu þessara aðila. Ekki þykir heppilegt að fyrirtæki sem eru í eigu ríkis eða sveitarfélaga og hafa ríka hagsmuni af starfsemi flutningsfyrirtækisins, t.d. raforkuframleiðendur og dreifiveitur, eigi hlut í flutningsfyrirtækinu og er þessi breyting því lögð til.*

Frumvarpið gerir ráð fyrir að skipuð verði ráðherranefnd (sbr. ákvæði til bráðabirgða), er hafi það hlutverk að kanna möguleika á breyttu eignarhaldi á flutningsfyrirtækinu, í gegnum beint eignarhald ríkis og/eða sveitarfélaga, og gera tillögu um kaup ríkis og/eða sveitarfélaga á hlut orkufyrirtækja í flutningsfyrirtækinu. Meðan könnun á framtíðarfyrirkomulagi fer fram er núverandi eignarhaldi á Landsneti hf. haldið óbreyttu með ákvæðinu. Nefndin skal skila tillögum eigi síðar en 31. desember 2012.

Orkustofnun áréttar þau sjónarmið um eignarhald hagsmunaaðila sem koma fram í athugasemdum með fyrrgreindu frumvarpi. Einnig vekur Orkustofnun athygli á því að ekki eru sett tímamörk að öðru leyti, eins og var með lögum nr. 19/2011, þar sem gert var ráð fyrir breyttu eignarhaldi 1. janúar 2015.

Um 6. gr.

Ákvæði til bráðabirgða XVI í lögunum orðast svo:

Ákvæði 2.–4. másl. 1. mgr. 14. gr. koma til framkvæmda 1. janúar 2014.

Með 6. gr. frumvarpsins er lagt til að frestað verði enn um sinn og nú um tvö ár, framkvæmd ákvæða 14. gr. raforkulaga varðandi aðgreiningu samkeppnis- og sérleyfisþátta í rekstri orkufyrirtækja.

Unnið hefur verið að aðskilnaði sérleyfis- og samkeppnisþátta orkufyrirtækja og er sú vinna langt á veg komin. Þannig eru HS Orka og HS Veitur rekin í tveimur sjálfstæðum fyrirtækjum, en Norðurorka og RARIK hafa stofnað orkusölu fyrirtækin Fallorku og Orkusölna sem dótturfélög. Orkustofnun hefur enn ekki tekið afstöðu til þess hvort umræddur aðskilnaður sé fullnægjandi eða í samræmi við ákvæði raforkulaga að skilningi Orkustofnunar. Orkustofnun hefur hins vegar gefið út leiðbeiningarum hvernig æskilegt sé að haga þessari aðgreiningu og var þá gert ráð fyrir að henni yrði lokið fyrir árslok 2011.

Eins og fram kemur í almennum athugasemdum við frumvarpið, var gildistöku framangreindrar breytingar á 14. gr. raforkulaga frestað til 1. janúar 2010 með samþykkt laga nr. 30/2009, um breytingu á raforkulögum. Með lögum nr. 142/2009, um breytingu á raforkulögum, var gildistöku breytingar á 14. gr. raforkulaga, varðandi aðgreiningu samkeppnis- og sérleyfisþátta í rekstri orkufyrirtækja, frestað í annað sinn til 1. janúar 2011. Í báðum tilfellum var í greinargerð vísað til aðstæðna á fjármálamörkuðum og viðkvæmrar stöðu orkufyrirtækja varðandi fjármögnun. Gildistöku ákvæðisins var svo enn frestað með lögum nr. 148/2010, til loka árs 2011 að ósk eigendaneftdar Orkuveitu Reykjavíkur.

Eins og fram kemur hefur ákvæði 14. gr. raforkulaga, um aðgreiningu samkeppnis- og sérleyfisþátta í rekstri orkufyrirtækja, verið frestað þrívægis með vísan til aðstæðna á fjármálamörkuðum.

Orkustofnun tekur ekki afstöðu til þess hvort fallast megi á þau sjónarmið, að rétt sé, að fresta í fjórða sinn, tímabundið, framkvæmd ákvæða 14. gr. raforkulaga varðandi aðgreiningu samkeppnis- og sérleyfisþátta í rekstri orkufyrirtækja, í ljósi þeirra aðstæðna sem enn eru á fjármálamörkuðum og vegna viðkvæmrar stöðu orkufyrirtækjanna.

Orkustofnun vekur hins vegar athygli á því að vegna þess hve Orkuveita Reykjavíkur er stór aðili á raforkumarkaði munu endanleg áhrif samkeppnis á þeim markaði þó vart liggja fyrir, fyrr en Orkuveita Reykjavíkur hefur aðskilið sérleyfis- og samkeppnisrekstur sinn.

Orkustofnun gerir ekki að öðru leyti frekari athugasemdir vegna frumvarpsins.

Virðingarfyllst,
f. h. orkumálastjóra

Skúli Thoroddsen

Harpa Þórunn Petursdóttir